

BØRN OG UNGE MED FORÆLDRE DER HAR EN DOBBELTDIAGNOSE

CENTER FOR RUSMIDDEFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET

MEETING THE DRAGON
JUNI 2019

KIRSTEN SØNDERGAARD FREDERIKSEN
AC-MEDARB/PH.D.-STUD

OPLÆGGETS INDHOLD

Kontekst: Hvorfor er dette tema relevant? Fund og konklusioner i den eksisterende forskning

Formål: Formålet med mit PhD-projekt

Metode: Hvad gjorde jeg (design og data)?

Resultater: Hvad fandt jeg?

Konklusion: Hvad betyder det – konklusionerne fra den eksisterende litteratur og fra mit phd.-projekt?

* Kontekst * Formål * Metode * Resultater * Konklusion

KONTEKST 1: BETYDNINGEN

Betydningen for barnet/den unge

1. Børn og unge med forældre, der både har et misbrug og en psykiatrisk diagnose har særlige udfordringer.
2. Forskellige fund:
 - Betydningen af andre kritiske forhold i de unges barndom og ungdom (Adverse Childhood Experiences)
 - kønsforskelle (moderen/faderen, datter/søn) i fht de unges senere forhold til rusmidler og egne psykiske problemer.

KONTEKST 2: MANGLENDE FORSKNING OG INTERVENTIONER

—
Få kvalitative undersøgelser af børnene/de unges oplevelse af familielivet og forholdet til forældrerens.

Studeret i en anden sammenhæng (ex. en delgruppe i en undersøgelse af børn med forældre, der har et misbrug)

Det manglende fokus i forskningen = et manglende fokus i indsatserne

HVAD ER BELYST OG FUNDET I DEN EKSISTERENDE FORSKNING?

Hvad præger familier, hvor forældrene har en dobbeltdiagnose?

1. risikoen for senere psykiske problemer og problematisk forbrug af rusmidler hos børnene/de unge
2. Børnenes oplevelser af familielivet og forholdet til forælderen.

1: FOR DIAGNOSER

Luthar and Sexton (2007) kategoriserede fire grupper af mødre

1. Mødre med et misbrug af rusmidler alene
2. Mødre med affektive/angst diagnoser
3. Mødre, som både har et misbrug af rusmidler og affektive/angst diagnoser
4. Mødre, som hverken har et misbrug eller diagnose

...1: FORSKELLIGE FAMILIETYPEN OG RISIKOEN FOR DIAGNOSER

Børnene/unge i gruppe 2 og 3 (mødre med diagnose/dobbeltdiag)

1½ gange større risiko

sammenlignet med gruppe 4 (intet misbrug eller diagnose).

MEN den største implikation var moderens stress og negative opdragelsesstil (fjendtlighed, afvisning, manglende varm og forsømmelse)

BØRN/UNGE AF FORÆLDRE MED DOBBELTDIAGNOSE

—
Forskning med afsæt i børnenes/de unges perspektiv?

Der er overlap i de forskellige undersøgelser af hhv børn/unge af forældre med en rusmiddeldiagnose og med en psykisk diagnose:

- oplever at skulle tage ansvar for familien.
- Hemmeligholdelsen og fornægtelsen
- Loyalitet, skam og modvilje
- Sammenbrud i familierelationer

BØRNENE/DE UNGES BALANCEGANG

De håndterer og reagerer på deres forældres sygdom/misbrug på forskellige måde :

“It doesn’t really affect me. My brother is affected but... he gets angry and has his own mental illness.” (12-year-old girl)

“I try not to muck up and do as you’re told... you need to be yourself and be good... I tend to tune out from them [the parents].” (15-year-old boy)

“It’s important that I am good and not make dad angry.” (8-year-old boy)

STIGMA

” Having friends to talk to would be good...
it’s weird having a mum like mine... my
friends don’t... and I’m the odd one out...
I don’t talk about it much with them
[friends] and I don’t get a chance to talk
about it at all. (11-year-old girl)

* Kontekst * Formål * Metode * Resultater * Konklusion

FORMÅLET MED MIT PH.D-PROJEKT

Hvilken betydning har det for unge mennesker og for deres barndom, ungdom og tidlige voksenliv, når en eller begge forældre har et misbrug af rusmidler?

En øget forståelse af de udfordringerne, som de unge kan møde.

Og hvordan de kan imødekommes af det omgivende samfund - institutionerne, uddannelsessystemet, de sociale myndigheder m.fl

HVEM OG HVAD?

10,434 danske unge mellem 15-25 år blev inviteret til at deltage.

Rusmidler i denne forbindelse = alkohol og stoffer

Forældrenes misbrug er defineret ud fra de unge selv – er et subjektivt selvrapporeret mål.

Forældrenes psykiske sygdomme er målt ud fra registrerede diagnoser i det psykiatriske forskningsregister.

METODE

- Register- og spørgeskema-data på 10,434 danske unge mellem 15-25 år født i perioden 1989-2000
- Interviews (spørgeskemaundersøgelsen) med 5764 unge. Disse interviews kommer fra to national repræsentative spørgeskemaundersøgelser, som er gennemført i 2014 og 2015.
- Registerdata er trukket både på de unge og deres forældre

RESULTATER

Hvor mange af de unge har forældre med en dobbeltdiagnose?

Hvad der karakteriserer denne gruppe?

Hvordan er de unges egne psykiske problemer og forhold til rusmidler?

UNGE MED EN FORÆLDRE, DER HAR EN DOBBELTDIAGNOSE

732 unge i alderen 15-25 år har anført, at deres forældre har et misbrug af rusmidler = 12,7 %

Heraf har **191** unge ud af 5764 interviewpersoner har en eller begge forældre med en dobbeltdiagnose = 3,3 %

110 unge har en **far** med en dobbeltdiagnose.

94 unge har en **mor** med en dobbeltdiagnose.

HVILKE DIAGNOSER, FORÆLDRE?

	Fædrenes diagnoser, n= 110 unge	Mødrenes diagnoser, n=94 unge
F4: Angst og belastningsreaktioner	60,0 %	63,8 %
F3: Affektive lidelser (mani, depressiv, bipolar)	42,7 %	48,9 %
F6: personlighedsforstyrrelser	11,8 %	23,4 %
F2: skizofreni, psykoser mv	11,8 %	13,8 %

* Kontekst * Formål * Metode * **Resultater** * Konklusion

LIDT OM DE 191 UNGE

89 mænd, 101 kvinder

Bor i mindre grad sammen med begge forældre:

	Forældre, ikke dobbeltdiagn.	Forældre, doppeltdiagn
Bor sammen med begge forældrene	31,12 %	10,58 %
bor hos mor (enlig eller i nyt forhold)	16,14 %	26,45 %
bor hos far (enlig eller i nyt forhold)	4,27 %	6,91 %
bor ikke hos forældrene	48,47 %	56,08 %

I HØJERE GRAD EN TURBULENT SKOLETID

	Forældre, ikke dobbeltdiag	Forældre, doppeltdiag.
Du og dine venner var ballademagere, høj/meget høj grad	12,19 %	20,42 %
Konflikter med lærerne, høj/meget høj grad	10,4 %	20,42 %
Forstyrrende i timerne, høj/meget høj grad	9,44 %	21,99 %
Pjækkede i høj/meget høj grad	7,62 %	17,8 %
Har været bortvist fra skolen	8,12 %	20,42 %

DE UNGE OG PSYK. DIAGNOSER

Registerdata: Psykiske problemer defineret ud fra diagnoser registreret i det centrale psykiatriske forskningsregister:

	forældre ikke dobbeltdiagn.	forældre doppeltdiagn
Unge, Ingen diagnoser	95,39 %	79,58 %
Unge, 1 eller flere diagnoser	4,61 %	20,42 %

* Kontekst * Formål * Metode * **Resultater** * Konklusion

HVOR MANGE AF DE UNGE HAR SELV PSYKISKE PROBLEMER?

Surveydata: Psykiske problemer defineret af de unge selv, og at de har fået stillet en diagnose af en psykiater

	Forældre, ikke dobbeltdiagnose	Forældre doppeltdiagnose
Selvrapporteret ADHD-diagnose	2,27 %	9,42 %
Andre selvrapporterede diagnoser	6,48 %	18,85 %

DE UNGES EGET FORBRUG AF RUSMIDLER

	Forældre, ikke dobbeltdiagnose	Forældre doppeltdiagnose
Antal dage med hash sidste måned (gennemsnit)	0,78 dage	1,68 dage
Forbrug af stoffer (inkl. hash) sidste måned (ja/nej)	10,47 % har haft et forbrug	17,28 % har haft et forbrug

KONKLUSIONER

1. I højere grad brudte familier (bor ved moderen)
2. En turbulent skoletid
3. Større andel med en diagnose registreret i psykiatri-registret
4. Større andel med en selvrapporert ADHD-diagnose + diagnose
5. Større andel med et forbrug af stoffer + flere dage med et forbrug af hash

KONKLUSION

Udfordringer bliver allerede tydelige i skoletiden, og senere i ungdommen med forhold til rusmidler og psykiske problemer

- hvordan kan det omkringgivende samfund såsom uddannelsessystem, familieafdelinger og behandlingsinstitutioner imødekomme familiernes problemer, og børnenes udfordringer allerede i barndommen og frem i ungdomslivet.

[Backett-Milburn et al., \(2008\)](#). Challenging Childhoods: Young people's accounts of 'getting by' in families with substance use problems

[Barnard & Barlow \(2003\)](#) Discovering parental drug dependence: silence and disclosure

Caspi, A., & Silva, P.A. (1995). Temperamental Qualities at Age Three Predict Personality Traits in Young Adulthood.

Chaffin (1996). Onset of physical abuse and neglect. Psychiatric, substance abuse, and social risk factors from prospective community data

Cooklin, A. (2009). Children as carers of parents with mental illness

Hawkins, D., et al. (1992). Risk and Protective Factors for Alcohol and Other Drug Problems in Adolescence and Early Adulthood.

[Kroll, 2004](#). Living with an elephant: Growing up with parental substance misuse

Luthar, S.S., & Sexton, C.C. (2007). Maternal drug abuse versus maternal depression:

[Maybery et al., \(2005\)](#). Children of a parent with a mental illness:

Mordoch, E., & Hall, W.A. (2008). Children's perceptions of living with a parent with a mental illness:

Moe, J., Johnson, J.L., & Wade, W. (2007). Resilience in children of substance users

Orford, J., Krishnan, M., & Velleman, R. (2003). Young adult offspring of parents with drinking problems

Reupert, A., Goodyear, M., & Maybery, D. (2012). Engaging with, and understanding children whose parents have a dual diagnosis.

Templeton, L., Velleman, R., Hardy, E., & Boon, S. (2009). Young people living with parental alcohol misuse and parental violence:

Jääskeläinen, M. (2016). Mental disorders and harmful substance use in children of substance abusing parents

Pisinger, V.S.C., et al . (2017). Perceived parental alcohol problems and drinking patterns in youth

Sørensen, H.J., et al (2011). The contribution of parental alcohol use disorders and other psychiatric illness to the risk of alcohol use disorders in the offspring.

CENTER FOR RUSMIDDELFORSKNING
PSYKOLOGISK INSTITUT
AARHUS UNIVERSITET